

MIŠKINĖS MIEGAPELĖS (*Dryomys nitedula*) ŠILAGIRIO GIRININKIJOJE (ŠAKIŲ MIŠKŲ URĖDIJA)

Rimvydas JUŠKAITIS

Vilniaus universiteto Ekologijos institutas, Akademijos 2, 08412 Vilnius

Santrauka

2001–2002 m. Šakių miškų urėdijos Šilagirio girininkijoje (plotas 2664 ha) vykdyti tyrimų metu miškinių miegapelių (*Dryomys nitedula*) arba jų veiklos žymių buvo aptikta 14 šios girininkijos vietų. Daugiausiai miškinių miegapelių naudojamų inkilų buvo rasta medynuose, kuriuose vyravo eglės. Dažniausiai tai buvo eglynai su beržų ir pušų priemaiša bei sodinti egliai jaunuolynai, kai tuo tarpu vyraujantys medynai šioje girininkijoje yra pušynai. Atsižvelgiant į nustatytus miškinių miegapelių biotopinio pasiskirstymo ypatumus, parengtos rekomendacijos miškinės miegapelės populiacijos apsaugai Šilagirio girininkijoje. Kadangi miškinių miegapelių radimvietės yra išsibarsčiusios dideliame plote, o miškas visoje Šilagirio girininkijos teritorijoje yra intensyviai ūkiškai naudojamas, steigti specialios saugomos teritorijos miegapelių apsaugai nesiuoloma. Tačiau siekiant išsaugoti šią miškinės miegapelės populiaciją, rekomenduojama ūkiškai naudojant mišką atsižvelgti į miškinių miegapelių poreikius aplinkai. Visų pirma, tam būtina išlaikyti esamą arba padidinti eglynų ir mišrių medynų su eglėmis antrame arde plotą Šilagirio girininkijoje.

Raktiniai žodžiai: miškinė miegapelė, *Dryomys nitedula*, radimvietės, medynai, rekomendacijos, apsauga

Įvadas

Iš visų miegapelių (Gliridae) rūšių miškinė miegapelė (*Dryomys nitedula*) turi didžiausią paplitimo arealą, kuris apima ne tik didelę dalį Europos, bet ir dalį Azijos (Kryštufek, Vohralik 1994; Kryštufek 1999; Айрапетьянц 1983; Россолимо и др. 2001). Lietuva yra šio didžiulio miškinės miegapelės arealo pačiame šiaurės vakarų kampe. Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejuje yra iškamša miškinės miegapelės, kuri buvo sugauta 1934 m. gegužės 27 d. Kauno apskrityje, Jonavos apylinkėse (Ivanauskas ir kt. 1964; Lietuvos... 1988), bet tiksliai sugavimo vieta neaiški. 1985–1993 m. miškinių miegapelių buvo aptikta Šakių miškų urėdijoje, Šilagirio girininkijoje, paukščiams iškeltuose inkiluose (Aleknonis 1991; R. Keraičio asm. pr.). Iki 2001 m. tai buvo vienintelė Lietuvoje žinoma miškinės miegapelės populiacija (Juškaitis 1994; Balčiauskas ir kt. 1999). 2001 m. balandžio mėnesį miškinės miegapelės liekanos buvo rastos naminės pelėdos inkile Kaišiadorių rajone (Dementavičius, Rumbutis 2001). Taigi šiuo metu Lietuvoje žinomos dvi miškinės miegapelės populiacijos (Juškaitis 2001, 2003). O labiausiai į šiaurę nutolusi miškinės miegapelės populiacija šioje arealo dalyje yra Latvijoje, Daugpilio apylinkėse, netoli Lietuvos, Latvijos ir Baltarusijos sienų susikirtimo (Pilats 1994).

Miškinė miegapelė – rūšis, saugoma tarptautiniu mastu: ji įrašyta į Tarpautinės gamtos ir gamtos išteklių apsaugos sąjungos (IUCN) raudonąją knygą, saugoma pagal Berno konvenciją, Europos Sąjungos buveinių direktyvą (Kryštufek 1999). Taip pat miškinė miegapelė yra įrašyta ir į Lietuvos raudonosios knygos III kategoriją (Į Lietuvos... 2005). Nepaisant tokios deklaruojamos apsaugos, realių apsaugos priemonių miškinės miegapelės nesulaukia. Lietuvoje ligi šiol nieko nebuvo žinoma nei apie miškinės miegapelės populiacijų dydį, nei apie jų būklę, nei apie poreikius gyvenamajai aplinkai (Juškaitis 2000). Be šių minimalių žinių neįmanoma jokia praktinė apsauga.

Šio darbo tikslas buvo nustatyti miškinių miegapelių paplitimą Šilagirio girininkijoje, jų biotopinio pasiskirstymo ypatumus ir parengti rekomendacijas šios populiacijos apsaugai.

Medžiaga ir metodika

Miškinės miegapelės populiacijos tyrimai buvo vykdomi Šakių miškų urėdijos Šilagirio girininkijoje, kurios plotas yra 2664 ha. Šios girininkijos teritorijoje vyraujantys medynai yra gryni pušynai ir pušynai su eglių priemaiša. Pietinėje girininkijos dalyje auga šlapi juodalksnynai. Gryni arba mišrūs eglynai užima palyginti nedidelius plotus, dalį jų sudaro sodinti eglių jaunuolynai. Girininkijoje vykdoma intensyvi ūkinė veikla, daug plynų kirtaviečių.

Tyrimams buvo pagaminta 200 lentinių inkilų, kurių vidiniai matmenys – $12 \times 12 \times 23$ cm, landos skersmuo – 35 mm, t. y. pagal konstrukciją ir matmenis jie buvo tokie patys, kaip ir smulkiems uoksiniams paukščiams (didžiosioms zylėms, margasparnėms musinukėms) skirti inkilai. Inkilai buvo iškabinami 3–4 m aukštyje, dažniausiai eglėse. 2001 m. balandžio viduryje inkilai buvo iškelti šiose Šilagirio girininkijos vietose:

1) 137 inkilai buvo iškelti beveik tolygiai visoje Šilagirio girininkijos teritorijoje, siekiant nustatyti miškinių miegapelių paplitimą ir biotopinį pasiskirstymą. Inkilai buvo keliami ties miško kvartalinių linijų susikirtimais ir ties kiekvienos kvartalinės linijos atkarpos, esančios tarp gretimų susikirtimų, viduriu (žr. 2 pav.).

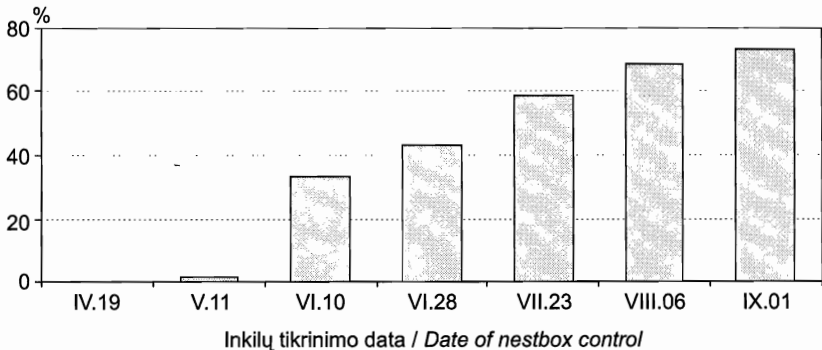
2) 63 inkilai buvo iškelti 50×50 m gardelės tvarka Šilagirio girininkijos 4 kvartalo rytinėje dalyje (žr. 2 pav.) ir buvo skirti miškinės miegapelės populiacijos rodiklių nustatymui. Šios inkilų gardelės plotas – 12 ha, inkilų tankumas – 4 inkilai/ha.

137 inkilai, iškelti visoje girininkijos teritorijoje, buvo patikrinti 2 kartus: 2001 m. rugpjūčio mėnesį ir 2002 m. rugpjūčio mėnesį. Pastarojo inkilų tikrinimo metu aplink kiekvieną inkilą maždaug 20 m spinduliu buvo įvertinta medyną sudarančių medžių bei pomiškio ir trako kokybinė sudėtis. Gardelės tvarka iškelti inkilai buvo reguliariai tikrinami per visą miegapelių aktyvumo sezoną (balandis–rugsėjis): 2001 m. – vieną, o 2002 m. – du kartus per mėnesį.

Inkilai, kuriuose buvo rasta miškinių miegapelių arba jų veiklos požymių, vadinami miegapelių naudojamais inkilais. Miegapelių veiklos požymiais inkiluose buvo laikomi jų ekskrementai, lizdai, maisto liekanos, papjautų paukščių liekanos. Tikrinant inkilus, taip pat buvo registruojami ir visi kiti inkilų gyventojai (paukščiai, vabzdžiai) bei jų veiklos požymiai.

Rezultatai

Inkilų, kaip priemonės miškinėms miegapelėms aptikti, panaudojimas pasiteisino ir davė labai gerus rezultatus. 2001 m. birželio mėnesį net 33% gardelės tvarka iškeltų inkilų jau buvo miegapelių naudojami, nors inkilai buvo iškelti mažiau nei prieš du mėnesius (1 pav.). Birželio 10 d. šiuose inkiluose buvo rastos net 6 patelės su jauniklių vadomis. Per vasarą miegapelių naudojamų inkilų dalis dar išaugo ir vasaros pabaigoje pasiekė 73%. 2002 m. rugsėjo pradžioje miegapelių naudojamų inkilų dalis siekė net 83%.

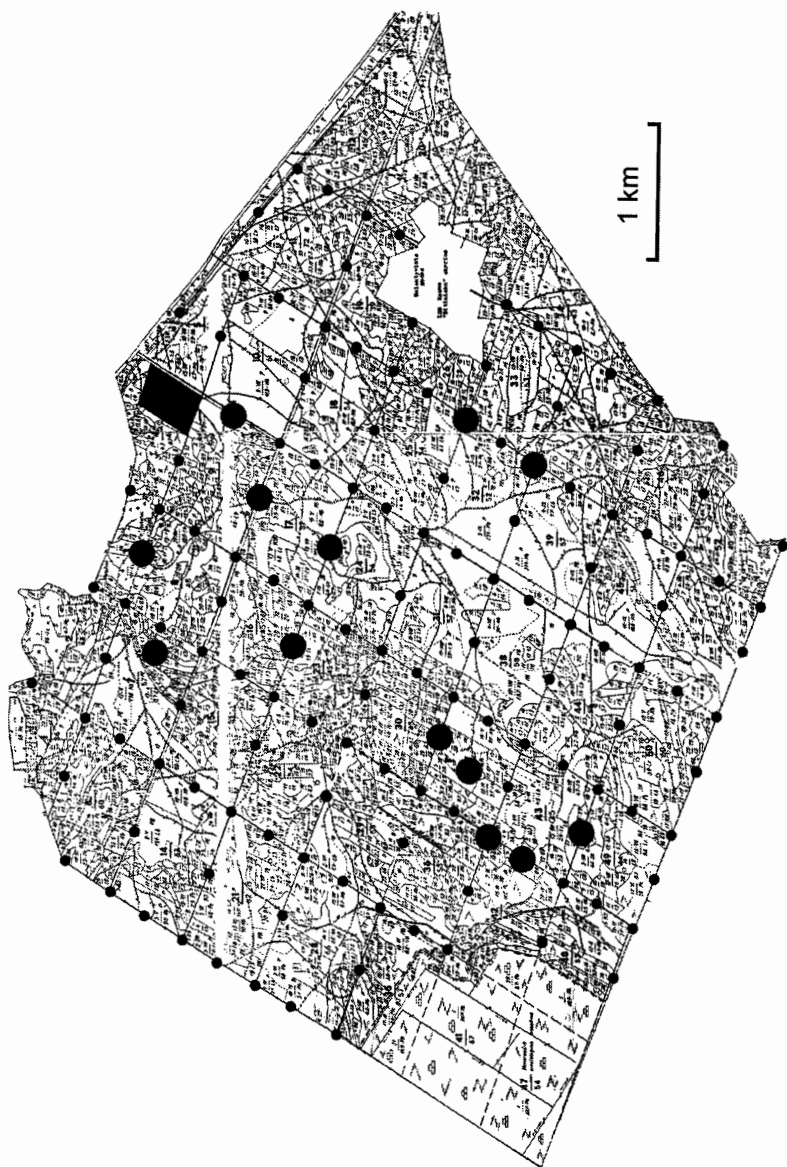

1 pav. Miškinių miegapelių naudojamų naujų inkilų procento didėjimas 50 × 50 m inkilų gardelėje (n = 63) Šilagiris girininkijos 4 kvartale 2001 m. balandžio–rugsėjo mėnesiais.

Fig. 1. Increase of proportion of new nestboxes in 50 × 50 m nestbox grid (n = 63) used by forest dormice in the Šilagiris forestry district (compartment No 4) during April–September 2001.

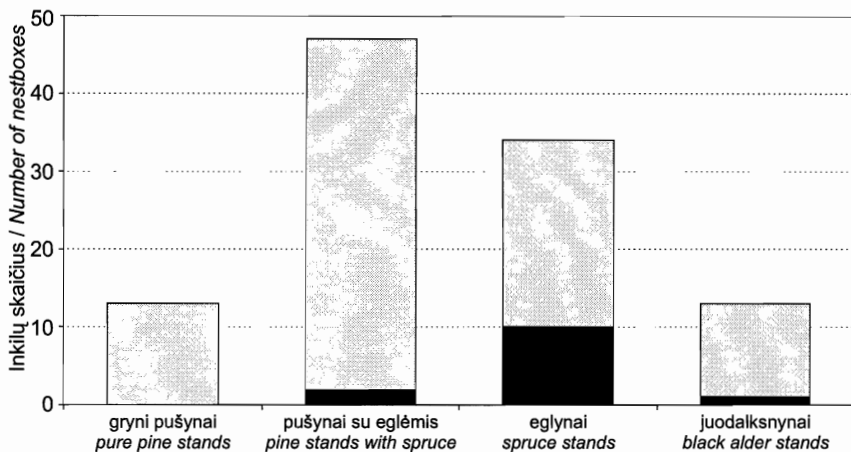
Šiuo miškinių miegapelių polinkiu įsikurti paukščiams iškeltuose inkiluose buvo pasinaudota, siekiant nustatyti žvėrelių paplitimą visoje Šilagiris girininkijos teritorijoje. Iš viso per du sezonus miškinių miegapelių arba jų veiklos požymių buvo aptikta 14 Šilagiris girininkijos vietų. 50 × 50 m inkilų gardelė 4 kvartale šiuo atveju laikoma kaip viena radimvietė, nors miegapelių arba jų veiklos požymių čia buvo rasta daugelyje inkilų. Miškinių miegapelių radimvietės koncentravosi trijose Šilagiris girininkijos dalyse (2 pav.):

- 1) šiaurinėje girininkijos dalyje (kvartalai Nr. 4, 7–9, 23 ir 24);
- 2) pietinėje girininkijos dalyje (kvartalai Nr. 37 ir 43);
- 3) rytinėje girininkijos dalyje (kvartalai Nr. 32 ir 33).

2 pav. Inkilų iškėlimo vietos (juodi taškai) ir miškinių miegapelių radimvietės (juodi apskritimai) Šilagiris girininkijoje (plotas su 50 × 50 m inkilų gardele 4 kvartale pažymėtas juodai).
Fig. 2. Spacing of nestboxes (black dots) and localities of the forest dormouse (black circles) in the Šilagiris forestry district (black filled is the area with nestboxes in 50 × 50 m grid).

Miško medynų sudėties įvertinimas kiekvieno inkilo iškėlimo vietoje parodė, kad miškinės miegapelės Šilagirio girininkijoje pirmenybę teikia medynams, kuriuose vyrauja eglės (3 pav.). Dažniausiai tai buvo eglynai su beržų ir pušų priemaiša ir sodinti eglių jaunuolynai. Reikia pažymėti, kad nors eglynuose buvo iškelta nemaža dalis visų inkilų, bet dažniausiai eglynų sklypai buvo palyginti mažo ploto. Didžiausią plotą Šilagirio girininkijoje užima grynai pušynai ir pušynai su pavienėmis retai augančiomis eglėmis, bet miškinų miegapelių veiklos žymių buvo aptikta vos 2 inkiluose, išskeltuose tokiuose medynuose (3 pav.). Miegapelės taip pat naudojosi vienu inkilu, išskeltu juodalksnyne su eglėmis ir tankiu pomiškiu bei traku. Tačiau reikia pažymėti, kad šis inkilas buvo palyginti sausame juodalksnyne, kai dauguma Šilagirio girininkijos juodalksnyčių yra šlapi. Vienas miškinės miegapelės užimtas inkilas buvo tankiame mišriame medyne, kuriame augo pušys, eglės, beržai ir juodalksniai (3 pav. šis atvejis neparodytas).

3 pav. Miškinų miegapelių naudotų inkilų skaičius (juodi stulpeliai) pagrindiniuose Šilagirio girininkijos medynuose (šiuo atveju visa 50×50 m inkilų gardelė laikoma kaip viena radimvietė eglyne).

Fig. 3. Number of nestboxes used by forest dormice in the main forest stands of the Šilagiris forestry district (in this case, the whole 50×50 m nestbox grid is considered as one locality in Norway spruce stand).

Atsižvelgiant į nustatytus miškinų miegapelių biotopinio pasiskirstymo ypatumus, parengtos rekomendacijos miškinės miegapelės populiacijos apsaugai Šilagirio girininkijoje. Kadangi miškinų miegapelių radimvietės yra išsibarsčiusios dideliame plote, o miškas visoje girininkijos teritorijoje yra intensyviai ūkiškai naudojamas, steigti specialią saugomą teritoriją, skirtą miegapelių apsaugai, nesiūloma. Tačiau, siekiant išsaugoti šią miškinės miegapelės

populiaciją, rekomenduojama ūkiškai naudojant mišką Šilagirio girininkijoje atsizvelgti į miškinių miegapelių populiacijos poreikius:

1. Išlaikyti esamą arba padidinti eglynų ir mišrių medynų su eglėmis antrame arde plotą;
2. Nekirsti plynai eglynų ir mišrių medynų su eglėmis. Tokiuose medynuose vykdyti tik atrankinį pavienių senų medžių kirtimą žiemos metu;
3. Nevykdyti plynų kirtimų girininkijos 4 kvartale, kur bus tęsiami miškinės miegapelės populiacijos tyrimai (monitoringas);
4. Plynai iškirstų medynų vietas pagal galimybę atsodinti egglutėmis;
5. Iškelti inkilų eglynuose ir mišriuose medynuose su eglėmis antrame arde. Siekiant išvengti konkurencijos su uoksniais paukščiais, inkilus kelti į tankias egles, t. y. uoksiniams paukščiams neatraktyviose vietose.

Rezultatų aptarimas

Tyrimų metu nustatytas miškinių miegapelių teritorinio pasiskirstymo vaizdas Šilagirio girininkijoje yra gana preliminarus dėl palyginti nedidelio inkilų kiekio dideliame miško plote ir fiksuotų jų iškėlimo vietų (kvartalinių linių susikirtimuose ir ties jų viduriu). Norint gauti tikslesnius duomenis apie šių miegapelių paplitimą girininkijos teritorijoje, reikėtų papildomai iškelti inkilų visuose eglių medynuose ir sodintuose eglių jaunuolynuose, kuriems, kaip parodė tyrimai, miškinės miegapelės Šilagirio girininkijoje teikia pirmenybę. Šie miškinių miegapelių biotopinio pasiskirstymo ypatumai gerokai skiriasi nuo rezultatų, gautų kitose šios rūšies arealo dalyse.

A. E. Airapetjanс (Айрапетьянц 1983) savo apžvalginėje knygoje nurodo, kad svarbiausias miškinių miegapelių poreikis gyvenamajai aplinkai yra tankaus trako ir pomiškio buvimas. Tą patį pažymi ir daugelis kitų autorių, nors savo dideliame areale miškinės miegapelės gyvena labai įvairiuose biotopuose (Angermann 1963; Kryštufek, Vohralik 1994; Pilats 1994; Nowakowski, Boratynski 1997, 2001; Голодушко, Падутов 1961; Россолимо и др. 2001). Dėl pastarosios priežasties miškinių miegapelių gyvenamąsias vietas Lietuvoje tikslin- ga lyginti tik su artimiausiomis Lietuvai kaimyninėmis šalimis.

Latvijoje miškinės miegapelės rastos mišriuose medynuose, susidedančiuose iš eglių, beržų, drebulių, liepų ir pušų bei su nedidele ažuolų ir klevų priemaiša, su tankiu traku ir pomiškium iš lazdynų, šermukšnių ir jaunų eglių (Pilats 1994). Tai atitinka literatūroje nurodomą tipišką miškinės miegapelės biotopą (Айрапетьянц 1983) ir visiškai nepanašu į miškinių miegapelių gyvenamąsias vietas Šilagirio girininkijoje.

Miškinių miegapelių biotopinis pasiskirstymas Šilagirio girininkijoje iš esmės skyrėsi ir nuo jų pasiskirstymo Belovežo girioje, Lenkijoje, kur miškinės

miegapelės teikė pirmenybę mišriems plačialapių medžių medynams su žymia eglių ir pušų priemaiša (Nowakowski, Boratynski 1997, 2001). Miegapelės čia taip pat noriai naudojosi inkilais, iškeltais mišriuose spygliuočių medynuose su žymia plačialapių medžių priemaiša, o taip pat grynuose plačialapių medžių medynuose arba plačialapių medžių medynuose su nedidele spygliuočių medžių priemaiša. Belovežo girioje miškinės miegapelės vengė grynų spygliuočių medynų ir pelkėtų lapuočių medžių medynų (alksnynų). J. Sidorowicz (1959) šio miško spygliuočių medynuose nesugavo nei vienos miškinės miegapelės ir padarė išvadą, kad tinkamiausi joms yra lapuočių medynai.

Baltarusijai priklausančioje Belovežo girios dalyje miškinės miegapelės daugiausiai inkilų užėmė mišriuose spygliuočių-lapuočių jaunuolynuose ir spygliuočių (pušų, retai eglių) jaunuolynuose (atitinkamai, 23% ir 16% ten iškeltų inkilų; Голодушко, Падутов 1961). Tačiau šių autorių nuomone, būtent inkilų buvimas įgalino miegapeles gyventi jaunuolynuose, nes natūralių uoksų ten nėra, o tarp šakų esantis miegapelės lizdas buvo rastas tik vieną kartą. Todėl pagrindinėmis miškinių miegapelių gyvenamosiomis vietomis ten laikomi brandūs medynai su tankiu traku ir pomiškiu: mišrūs spygliuočių-plačialapių medžių medynai (eglės, pušys, ąžuolai, skroblai) ir eglynai. Eglynuose taip pat augo pušys, retai beržai, gausus eglų pomiškis (Голодушко, Падутов 1961).

Tokius ryškius miškinių miegapelių biotopinio pasiskirstymo skirtumus Šilagirio girininkijoje ir Lenkijai priklausančioje Belovežo girios dalyje galėjo nulėmti skirtinga dominuojančių medynų sudėtis šiose teritorijose. Labiausiai tikėtina, kad visiškas plačialapių medžių medynų nebuvimas Šilagirio girininkijoje lėmė tai, kad čia miegapelės teikė pirmenybę eglėnams. Tas faktas, kad Šilagirio girininkijoje miškinės miegapelės buvo rastos ir mišriame lapuočių-spygliuočių medyne, rodo, kad galbūt miegapelės tokiuose medynuose gyventų, jeigu jų šioje teritorijoje būtų daugiau. Tuo tarpu Baltarusijai priklausančioje Belovežo girios dalyje tarp pagrindinių miškinių miegapelių gyvenamų medynų buvo spygliuočių jaunuolynai ir brandūs eglynai (Голодушко, Падутов 1961), t. y. panašūs medynai kaip ir Šilagirio girininkijoje.

Miškinės miegapelės, kaip ir daugumos kitų rūšių miegapelės, yra medžiuose gyvenantys gyvūnai (Айрапетьянц 1983), kurių judėjimui iš vieno medžio į kitą reikalingas ryšys tarp greta augančių medžių šakų. Šilagirio girininkijoje tokias sąlygas miškinės miegapelės gali rasti tik tankiuose eglėnuose. Šiuose medynuose miegapelės taip pat randa palankiausias sąlygas pasislėpti. Šios dvi aplinkybės ir gali paaiškinti miegapelių prierašumą eglėnams, kurie Šilagirio girininkijoje, deja, užima nedidelį plotą, apsupti grynų pušynų ir išsidėstę nedideliais ploteliais didelėje teritorijoje.

Padėka

Miškinių miegapelių tyrimus Šilagirio girininkijoje 2001–2002 m. parėmė Didžiosios Britanijos fondas „Fauna & Flora International“.

Literatūra

- Aleknonis A. 1991. Geležbalių retenybė. Mūsų gamta 8: 20.
- Angermann R. 1963. Zur Ökologie und Biologie des Baumschläfers, *Dryomys nitedula* (Pallas, 1779) in der waldsteppenzone. Acta Theriologica 7: 333–367.
- Balčiauskas L., Trakimas G., Juškaitis R., Ulevičius A., Balčiauskienė L. 1999. Lietuvos žinduolių, varliagyvių ir roplių atlasas. Antras papildytas leidimas. Akstis, Vilnius: 1–120.
- Dementavičius D., Rumbutis S. 2001. Nauja miškinės miegapelės (*Dryomys nitedula*) radimvietė Lietuvoje. Theriologia Lituanica 1: 134–135.
- Į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašas. 2005. Valstybės žinios 76-2784: 73–88.
- Ivanauskas T., Likevičienė N., Maldžiūnaitė S. 1964. Vadovas Lietuvos žinduoliams pažinti. Valsstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, Vilnius: 1–340.
- Juškaitis R. 1994. Distribution, abundance and conservation status of dormice (Myoxidae) in Lithuania. Hystrix, (n. s.) 6 (1-2): 181–184.
- Juškaitis R. 2000. Retų miegapelių rūšių būklė Lietuvoje. Raudoni lapai 7: 4–5.
- Juškaitis R. 2001. Ar retos Lietuvoje miegapelės? Theriologia Lituanica 1: 73–80.
- Juškaitis R. 2003. New data on distribution, habitats and abundance of dormice (Gliridae) in Lithuania. Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae 49 (Suppl. 1): 55–62.
- Kryštufek B. 1999. *Dryomys nitedula* (Pallas, 1778). In: Mitchell-Jones A. J., Amori G., Bogdanowicz W., Kryštufek B., Reijnders P. J. H., Spitzenberger F., Stubbe M., Thissen J. B. M., Vohralik V., Zima J. Atlas of European Mammals. Academic Press, London: 300–301.
- Kryštufek B., Vohralik J. 1994. Distribution of the forest dormouse *Dryomys nitedula* (Pallas, 1778) (Rodentia, Myoxidae) in Europe. Mammal Review 24 (4): 161–177.
- Lietuvos fauna. Žinduoliai. 1988. (sud. J. Prūsaitė). Mokslas, Vilnius: 1–295.
- Nowakowski W. K., Boratynski P. 1997. Habitat preferences of the forest dormouse (*Dryomys nitedula*) in lowland forests. Polish Ecological Studies 23 (3-4): 199–207.
- Nowakowski W. K., Boratynski P. 2001. An attempt to estimate the size and density of *Dryomys nitedula* population in the Białowieża forest. Trakya University Journal of Scientific Research. Series B. 2 (2): 121–124.
- Pilats V. 1994. Dormice – their present status in Latvia. Hystrix, (n. s.) 6 (1-2): 185–194.
- Sidorowicz J. 1959. The forest dormouse (*Dryomys nitedula* Pallas) in the Białowieża National Park. Acta Theriologica 3 (2): 17–26.
- Айрапетьянц А. Э. 1983. Сони. Изд-во Ленинградского ун-та, Ленинград: 1–191.
- Голодушко Б. З., Падутов Е. Е. 1961. Материалы по экологии лесной сони Беловежской пуши. В кн.: Фауна и экология наземных позвоночных Белоруссии. Гесь Н. Д. (ред.). Изд-во Министерства высшего, среднего специального и профессионального образования БССР. Минск: 49–70.
- Россолимо О. Л., Потапова Е. Г., Павлинов И. Я., Крускоп С. В., Волцит О. В. 2001. Сони (Myoxidae) мировой фауны. Изд-во Московского ун-та, Москва: 1–229.

FOREST DORMOUSE (*Dryomys nitedula*) IN THE ŠILAGIRIS FORESTRY DISTRICT (SOUTH-WESTERN LITHUANIA)

Rimvydas JUŠKAITIS

Summary

The forest dormouse (*Dryomys nitedula*) population involved in the present study is located on the very north-western edge of the species distribution range in south-western Lithuania. The size, status and habitat requirements of this forest dormouse population have been unknown until now. The population is not protected and appears under a potential threat of habitat destruction through forest felling. Two hundred wooden nestboxes for the forest dormouse were put up in the Šilagiris forestry district in April 2001. Out of them, 137 nestboxes were spaced in the whole forest district area (2664 ha) to estimate the population distribution area. To study forest dormouse population parameters, 63 nestboxes were put up in a 50 × 50 m grid pattern in compartment No 4 (area 12 ha). During two seasons in 2001–2002, forest dormice were found in 14 places of the Šilagiris forestry district (including the nestbox grid in compartment No 4). Forest stand composition was evaluated around each nestbox. Study results showed that in the Šilagiris forestry district, forest dormice prefer Norway spruce (*Picea abies*) stands with birch (*Betula pendula*) and Scotch pine (*Pinus sylvestris*), as well as young Norway spruce plantations, while Scotch pine stands prevail in this forest district. Recommendations on necessary means for the forest dormouse protection were prepared and presented to the Ministry of Environment of the Republic of Lithuania. Because of the intensive forest management, it is recommended that habitat requirement of the forest dormouse population should be taken into account in the forest management plan. The “Fauna & Flora International” foundation (Great Britain) supported studies of the forest dormouse population in the Šilagiris forestry district in 2001–2002 (grant No 00/52/26).